

Årsrapport

for 2015

vedr. kontrol med vejning, klassificering og afregning af svin, kvæg og får

1.0 Organisering af kontrollen

Slagterier, der slagter mere end 200 svin/uge eller 50 stykker kvæg/uge, skal overholde reglerne fastsat i ”Bekendtgørelse om vejning, klassificering og indberetning af markedspriser for slagtekroppe af svin, kvæg og får”. Slagterier, der slagter mindre end 200 svin/uge, mellem 25 og 50 stykker kvæg/uge eller lam/får, kan ansøge om at være omfattet af bekendtgørelsen og dermed deltage i klassificeringsordningen.

NaturErhvervstyrelsen har nedsat et Klassificeringsudvalg for Svin, Kvæg og Får til at varetage det overordnede ansvar for kontrollen med overholdelse af de forskellige bestemmelser nævnt i bekendtgørelsen. Udvalget består af indtil 13 medlemmer. Formanden udpeges af NaturErhvervstyrelsen. Fem medlemmer udpeges efter indstilling fra Køddbranchens Fællesråd. Heraf skal et medlem repræsentere Dansk Kvæg. Fem medlemmer udpeges efter indstilling fra Landbrug & Fødevarer, Danske Svineslagterier. Heraf skal det ene medlem repræsentere Landbrug & Fødevarer, Videncenter for Svineproduktion. To medlemmer udpeges efter indstilling fra Danske Slagtermestre.

Kontrollen på de slagtesteder, der er omfattet af bekendtgørelsen, udføres af personale ansat af Klassificeringsudvalget. Kontrolorganisationen betegnes Klassificeringskontrollen. Klassificeringskontrollens samlede personale i 2015 udgjorde 3,4 årsværk fordelt på 1 chefspektør, 2 inspektører og 0,4 sekretær. Klassificeringskontrollen og den svenske klassificeringskontrol (under Jordbrugsverket) har indgået en samarbejdsaftale, der bl.a. indebærer, at de to specialiserede kontrolenheder vil hjælpe hinanden i situationer, hvor den ene kontrolinstans midlertidigt skulle mangle ressourcer m.v.

I det følgende redegøres for resultatet af kontrollen i Danmark i 2015 inden for hver af de tre dyrearter:

2.0 Kontrollen med svin

Der er i 2015 løbende foretaget kontrol med vejning, klassificering og afregning af svin på 13 slagtesteder fordelt på 7 andelsslagterier, hvoraf 3 slagterier slagtede i 2 skift, og 6 privatslagterier. De pågældende slagterier har slagtet og klassificeret i alt 18.4 mio. svin (søer, store orner og kasserede svin er ikke inkluderet i dette tal).

Der er i gennemsnit blevet gennemført 3,3 uanmeldte kontrolbesøg per svineslagteri (per skift) per kvartal. Kontrollen har været behovsorienteret under hensyntagen til den af Klassificeringsudvalget fastsatte minimumsfrekvens på i gennemsnit 3 kontrolbesøg per kvartal per slagteri (per skift). I forbindelse med kontrolbesøgene er tilstræbt, at tilsynet med ”Brancheordningen for kvalitetsegen-skaber m.v. med relation til afregning af svin og søer” gennemføres under samme besøg.

2.1 Vejning/udskæring af organer m.v.

Indvejning af svin foregår på alle slagterier med elektroniske vægte. Siden 2. oktober 2014 har det ikke længere været tilladt at registrere vægt (og kødprocent) manuelt. Til at foretage indvejning m.v. af svin er der i alt på slagterierne godkendt 109 vejere/slagtedata-operatører af Klassificeringskontrollen.

Tilsynet giver med mellemrum anledning til henstillinger om justeringer i specielt udskæring af organer før vægt. Tilsynet har dog ikke resulteret i skriftlige påtaler eller afdækket overtrædelser af reglerne.

2.2 Klassificering

Klassificering af svin er i 2015 foretaget automatisk på 7-8 slagtesteder ved hjælp af Autofom og automatisk på 1-2 slagtesteder ved hjælp af klassificeringscenter (KC) samt 5 steder ved hjælp af manuel klassificering (MK eller Unifom). Endvidere anvendes manuel klassificering (MK) som nødprocedure på 1-2 slagtesteder.

Til at foretage manuel klassificering på slagterierne er der af Klassificeringskontrollen godkendt 24 klassificeringsoperatører.

Klassificeringskontrollen har i forbindelse med aflagte kontrolbesøg på slagterierne kontrolleret overholdelsen af regler for klassificering af svin.

Tilsynet med klassificering herunder klassificeringsoperatørerne har - udover henstillinger om gennemførelse af forskellige forbedringer/opfølgninger på udførelsen af klassificering m.v.- ikke givet anledning til påtaler, afdækket overtrædelser eller medført sanktioner.

2.3 Afregning

I forbindelse med tilsynet med indvejning og klassificering kontrollerer Klassificeringskontrollen stikprøvevis, om slagteriernes rådata for en dags slagting stemmer overens med de data, der anvendt til afregning. I den forbindelse indgår tillige stikprøvevis at disse data indgår korrekt i forbindelse med konkrete afregningssedler til tilfældige udvalgte svineproducenter. Endvidere kontrolleres stikprøvevis om de data og noteringer, der indberettes til Landbrug & Fødevarer, og som danner grundlag for Danmarks prisrapportering til EU på svineområdet, er i overensstemmelse med de priser, der anvendes i afregningen af den enkelte slagtekrop til producenterne. Der er ikke ved denne kontrol fundet fejl i afregningerne til svineproducenterne eller i indberetning af priser til Landbrug & Fødevarer.

Klassificeringskontrollen har i 2015 ikke været involveret i egentlige leverandørklage-sager med tilknytning til indvejning, klassificering og afregning. I en række tilfælde har Klassificeringskontrollen på opfordring fra slagterier gennemgået konkrete hændelsesforløb med henblik på at tilkendegive, om slagteriet har ageret tilfredsstillende i situationen.

I forbindelse med nedbrud af vægt, klassificeringsudstyr m.v. på slagterierne har Klassificeringskontrollen givet anvisning på, hvorledes der i disse situationer skal ske en fair afregning til svineproducenterne.

3.0 Kontrollen med kvæg

Der er i 2015 foretaget kontrol med vejning, klassificering og afregning af kvæg på 9 slagtesteder fordelt på 2 andelsslagterier, 5 privatslagterier samt på 2 mindre slagterier. De pågældende slagterier har i perioden slagtet i alt 440.079 stykker kreaturer.

Der er i gennemsnit gennemført 4,9 (3,5) uanmeldte kontrolbesøg per kreaturslagteri (mindre slagteri) per kvartal. Kontrollen har været behovsorienteret under hensyntagen til den af Klassificeringsudvalget fastsatte minimumsfrekvens på mindst 3 kontrolbesøg per kvartal per slagteri. Oplæring af nye klassificører, opfølgning på mindre uregelmæssigheder samt gennemførelse af særlige undersøgelser har betydet, at antal besøg har ligget over minimumsfrekvensen.

3.1 Vejning/udskæring af organer m.v.

Indvejning af kvæg foregår på alle slagterier med elektroniske vægte. Siden 2. oktober 2014 har det ikke længere været tilladt at registrere vægten manuelt (herunder delvis manuelt).

Tilsynet har med mellemrum givet anledning til henstillinger om justeringer i specielt udskæring af organer før vægt. Tilsynet har dog ikke resulteret i skriftlige påtaler eller afdækket overtrædelser af reglerne.

3.2 Klassificering

2 slagtesteder har anvendt automatisk klassificering i form af KKC 2.1 (og manuel klassificering som nødprocedure) og 7 slagtesteder har anvendt manuel klassificering. Til at foretage manuel klassificering på slagterierne er der af Klassificeringskontrollen godkendt 30 klassificører. Klassificørerne og KKC-2 vurderer den enkelte slagtekrop mht. kropsform, fedme og farve. Formklassificeringen foretages efter en 15 trins skala, hvor hver af hovedklasserne E, U, R, O og P er opdelt i tre underklasser. Klassificeringen af dels fedme og dels farve sker efter en 5 skala (1-5) i hovedklasser.

Klassificeringskontrollen har løbende foretaget efterkontrol af klassificørernes og KKC 2.1 klassificering af form, fedme og farve på slagterierne. Kravet er, at et slagteris klassificering af form og fedme inden for et kvartal maksimalt må afvige for 20 % af de kontrollerede slagtekroppe, herunder hvis de kontrollerede kroppe opdeles på han- og hundyr. Endvidere må differencen mellem negative og positive afvigelser (balancen) ikke overstige 15 %. Endelig må antallet af afvigelser per formklasse per slagteri ikke overstige 35 %. Antallet af kontrollerede dyr samt fundne afvigelser på landsplan fremgår af de efterfølgende tabeller:

Antal kontrollerede dyr samt fundne afvigelser af kroppens form.

Antal kontrollerede dyr	1. kvartal 2015	2. kvartal 2015	3. kvartal 2015	4. kvartal 2015	Total
	1660	1592	1395	1779	6426
% uden afvigelser	93,0	92,3	93,3	93,4	93,0
% + afvigelser	3,5	3,7	3,1	3,4	3,4
% - afvigelser	3,5	4,0	3,6	3,2	3,6
Balance	0,0	-0,3	-0,5	-0,2	-0,2
% total afvigelser	7,0	7,7	6,7	7,1	7,0

Antal kontrollerede dyr samt fundne afvigelser af kroppens fedme.

Antal kontrollerede dyr	1. kvartal 2015	2. kvartal 2015	3. kvartal 2015	4. kvartal 2015	Total
	1660	1592	1395	1779	6426
% uden afvigelser	95,4	95,6	97,3	96,0	96,0
% + afvigelser	1,4	2,0	1,0	1,4	1,5
% - afvigelser	3,2	2,4	1,7	2,6	2,5
Balance	-1,8	-0,4	-0,7	-1,2	-1,0
% total afvigelser	4,6	4,4	2,7	4,0	4,0

Antal kontrollerede dyr samt fundne afvigelser af kroppens farve.

Antal kontrollerede dyr	1. kvartal 2015	2. kvartal 2015	3. kvartal 2015	4. kvartal 2015	Total
	1660	1592	1395	1779	6426
% uden afvigelser	98,9	99,1	99,4	98,8	99,0
% + afvigelser	0,5	0,1	0,3	0,6	0,4
% - afvigelser	0,6	0,8	0,8	0,6	0,6
Balance	-0,1	-0,7	-0,5	0,0	0,2
% total afvigelser	1,1	0,9	0,6	1,2	1,0

Frekvens af afvigelser per formklasse

Form	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
% uden afvigelse	98,2	93,8	95,8	94,1	87,9	94,2	87,9	92,6	85,9	90,5	85,2	92,1	95,8	71,4	100
% + afvigelser	1,8	4,6	2,6	2,5	3,9	2,3	8,7	4,3	5,7	6,0	3,1	1,8	2,8	7,1	0
% - Afvigelser	0	1,6	1,6	3,4	8,2	3,6	3,4	3,1	8,5	3,5	11,7	6,1	1,4	21,4	0
Balance	1,8	3,0	1,0	-0,9	-4,3	-1,3	5,3	1,2	-2,8	2,5	-8,6	-4,3	-1,4	-14,3	0
% total afvigelse	1,8	6,2	4,2	5,9	12,1	5,8	12,1	7,4	14,1	9,5	14,8	7,9	3,2	28,6	0

Med relativ få undtagelser har alle afvigelser i forbindelse med kontrollen af form, fedme og farve været af størrelsesorden 1 klasse. Der har ikke været tilfælde, hvor slagterier indenfor et kvartal har overskredet 15/20 %-kravet for form og fedme eller kravet om max 35 % afvigelser per formklasse per slagteri.

3.3 Afregning

I forbindelse med tilsynet med indvejning og klassificering kontrollerer Klassificeringskontrollen stikprøvevis, om disse data indgår korrekt i afregningen til kvægproducenten. Endvidere kontrolleres stikprøvevis om de data og priser, der indberettes til Kødbranchens Fællesråd, og som danner grundlag for Danmarks prisrapportering til EU på kvægområdet, er i overensstemmelse med de priser, der anvendes i afregningen af den enkelte slagtekrop til producenterne. Der er ikke ved denne kontrol fundet fejl i afregningerne til kvægproducenterne eller i indberetning af priser til Kødbranchens Fællesråd.

4.0 Lam/får

I modsætning til svine- og kreaturslagterierne er det ikke et krav, at lamme og fåre-slagterier skal foretage vejning og klassificering efter fastsatte regler. Disse slagterier kan frivilligt vælge at følge fastsatte regler (og dermed også være underlagt tilsyn). Der er dog ikke i det forløbne år gennemført tilsyn på slagterier, der slagter lam og får, da ingen af denne type slagterier har været tilmeldt klassificeringsordningen.

Det er et derimod et krav, at der foretages indberetning af priser på lam/får til EU. I 2015 har 3 lammeslagterier været omfattet af krav om prisrapportering. Klassificeringskontrollen har gennemført et tilsyn på hvert af de 3 slagterier, hvor det kunne konstateres for 2 af disse slagterier, at der var overensstemmelse med slagteriets afregning til slagteriets producenter, og den prisrapportering slagterierne havde foretaget. For et slagteri blev der konstateret mindre uoverensstemmelser, der blev rettet. Ved et efterfølgende ekstra tilsynsbesøg blev det verificeret, at der også for dette slagteri var overensstemmelse mellem afregning til slagteriets producenter og den gennemførte prisrapportering.

5.0 Andre kontrolopgaver

Da Klassificeringskontrollen løbende besøger alle større svine- og kreaturslagterier i Danmark, har der fra myndigheder og erhverv været ønske om, at Klassificeringskontrollen gennemfører kontrolopgaver til gavn for myndigheder, svine- og kvægproducenter og svine- og kreaturslagterier. I det følgende anføres kort hvilke opgaver, der er gennemført i 2015.

5.1 For NaturErhvervstyrelsen

Klassificeringsudvalget (og dermed Klassificeringskontrollen) er i medfør af Bekendtgørelse nr. 906 af 25. juli 2014 om slagtepræmie for kvier, tyre og stude umiddelbart forpligtigede til efter nærmere instruks af NaturErhvervstyrelsen at gennemføre tilsyn med datagrundlaget for udbetaling af slagtepræmier i samarbejde med Fødevarestyrelsen. I 2015 har repræsentanter for NaturErhvervstyrelsen, Fødevarestyrelsen og Klassificeringskontrollen drøftet en justering af kontrollen herunder en optimering af brugen af ressourcer. En ny kontrolprocedure forventes implementeret i starten af 2016.

5.2 For svinebranchen

Klassificeringskontrollen har ført kontrol med, at indvejning, klassificering og afregning af søer/orner, slagting af hangrise, små orner, halvørner, urørner og tvekønnet svin, registrering og afregning af svin med farvede hårsække, ulæselig leverandørmærkning, knoglemarvsbetændelse og registrering og afregning af svin fra slagtesvinebesætninger i Salmonella niveau 2 og 3 samt gennemførelsen af slagteprocesafhængige afregningskorrektioner for kødprocent og vægt foretages i henhold til regler fastsat i ”Brancheordning for kvalitetsegenskaber m.v. med relation til afregning af svin og søer”.

Brancheordningen henvender sig til alle svine- og so-slagterier i Danmark og administreres i det daglige af Klassificeringskontrollen herunder via tilsyn på slagterierne. Øverste instans for Brancheordningen er Brancheudvalget for afregningsforhold for svin, der består af de medlemmer i Klassificeringsudvalget, der repræsenterer svineproducenter og svineslagterier. Pr. 1. januar 2016 er 10 svineslagterier (der står for ca. 99 % af slagtingerne af svin i Danmark) og 4 so-slagterier (som står for ca. 78 % af slagtingerne af søer i Danmark) tilmeldt brancheordningen.

6.0 Særlige sager/opgaver behandlet i Klassificeringsudvalget

6.1 Indledende drøftelser af tidspunkt for en evt. opdatering af klassificeringsligninger for svin

De klassificeringsligninger, der p.t. anvendes for de fleste klassificeringsudstyr til svin på de danske svineslagterier, blev fastlagt ud fra undersøgelser gennemført i 2008. Da det således er nogle år siden, at der er sket en opdatering af klassificeringsligningerne, har Klassificeringsudvalget påbegyndt drøftelser af tidspunkt for en evt. opdatering af klassificeringsligninger for svin.

De forhold, der umiddelbart tages i betragtning i forbindelse med drøftelserne, er

1. Den igangværende revision af EU-reglerne for klassificering (herunder reglerne for fastlæggelse af klassificeringsligninger) bør være afsluttet.
2. Hvorvidt der er sket ændringer (eller der er ændringer på vej) i den danske svinepopulation.
3. Hvorvidt CT-scanninger af svin foretaget i de senere år (udført af Danish Meat Research Institut) indikerer, at kødprocenten ikke fastlægges helt optimalt med de nuværende ligninger (herunder for de forskellige køn, vægt- og kødprocentområder).
4. Hvorvidt der er uhensigtsmæssigheder i forbindelse med en given ligning for et givent udstyr eller forskelle mellem de forskellige typer af udstyr, som der bør rettes op på (også selv om kødprocentkalibreringssystemet umiddelbart vil løse sådanne problemer).

Dette arbejde vil blive fortsat i 2016.

6.2 Opdatering EU-regler vedrørende klassificering af svin, kreaturer og får

I 2015 har EU i samråd med medlemslandene fortsat en revision af detailreglerne for klassificering og prisrapportering af svin, kvæg og får, som forventes afsluttet senest i efteråret 2016. Fra dansk side har chefinspektøren i Klassificeringskontrollen deltaget i dette arbejde. Efter bl.a. drøftelser i Klassificeringsudvalget er der givet danske input til opdateringen. Fra stort set alle EU-medlemslande er der stor tilslutning til klassificeringsreglerne, hvilket bl.a. gør, at der ikke forventes at ske ændringer i hovedprincipperne for gennemførelsen af klassificering og prisrapportering.

6.3 Vedligeholdelse m.v. af Klassificeringskontrollen/Klassificeringsudvalgets hjemmeside

Klassificeringskontrollen har hjemmesiden www.klassificeringskontrollen.dk, der primært omhandler

- Hvordan kontrollen med vejning og klassificering af svin, kvæg og får er organiseret i Danmark.
- De vigtigste forhold, der indgår i vejning og klassificering af svin, kvæg og får (og som er underlagt Klassificeringskontrollens tilsyn).
- En beskrivelse af den lovgivning, der ligger til grund for vejning og klassificering med links til Klassificeringsbekendtgørelsen og vigtigste EU-forordning samt en fortegnelse over de slagterier, der er omfattet af lovgivningen.
- Statistiske klassificeringsdata om svin, kvæg og får.
- En beskrivelse af brancheordning for kvalitetsegenskaber m.v. med relation til afregning af svin og søer samt en fortegnelse over de slagterier, der er tilmeldt ordningen.

I 2015 er hjemmesiden opdateret i overensstemmelse med de ændringer, der er sket på området.

7.0 Konklusion

Klassificeringsudvalget for Svin, Kvæg og Får er af den opfattelse, at den gennemførte kontrol med vejning, klassificering og afregning samt prisrapportering af svin, kvæg og får i 2015 har været tilfredsstillende.

Det er endvidere udvalgets opfattelse, at det for 2015 kan konkluderes, at vejning, klassificering og afregning af svin og kvæg gennemføres tilfredsstillende på de danske svine- og kreaturslagterier.

For de danske kreaturslagterier bygger dette udsagn bl.a. på det forhold, at frekvensen af afvigelser i klassificeringen af form, fedme og farve baseret på 6426 efterkontrolleret dyr for alle de danske kreaturslagterier ligger indenfor de max-krav, der er opstillet i Bekendtgørelsen.